

Р Е Ш Е Н И Е

№ 458

Гр.София, 04 юни 2015 година

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

Върховният касационен съд на Република България, Първо наказателно отделение в съдебно заседание на дванадесети ноември две хиляди и четиринадесети година в състав,

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЕЛЕНА ВЕЛИЧКОВА
ЧЛЕНОВЕ: ПЛАМЕН ТОМОВ
ЕВЕЛИНА СТОЯНОВА

при секретар МИРА НЕДЕВА
и в присъствието на прокурор ПЕТЪР ДОЛАПЧИЕВ
изслуша докладваното
от съдията /председател/ ПЛАМЕН ТОМОВ
наказателно дело № 1216/2014 г

Делото в тази съдебна инстанция е за проверка на правилността на въззивната оправдателна присъда от 18.ІІІ.2014 г. по внохд 484/2013 г. на Софийския апелативен съд, издадена вместо отменената от него присъда № 18/25.І.2011 г. по нохд № 2095/2010 г. на Софийския градски съд. Правилността на новата присъда на САС е оспорена сега пред ВКС както от държавния, така и от частния обвинител (и граждански ищец) М. Ц..

Оспорената оправдателна присъда се отнася до отговорността на подсъдимата М. М. по само едно от няколкото обвинения срещу нея, съществували по делото – обвинението по чл. 143, ал.1 НК, както и свързаната с него гражданска отговорност за причинени неимуществени вреди. (Останалите три обвинения срещу М. са вече отпаднали и оправдаването ѝ за тях е влязло в сила. Сегашната оправдателна присъда е освен това „нова” по смисъла не само на чл.336 НПК - като заместваща осъдителна в първата инстанция; „нова” е и в смисъл на „следваща”, тъй като предишен състав на ВКС е отменил предишната оправдателна присъда на САС).

Осъдителна по всички повдигнати обвинения срещу М. е била всъщност само първоинстанционната присъда по делото – 18/25.І.2011 г. С нея на подсъдимата е наложено наказание 3 г. лишаване от свобода (погълнато обаче от общо наказание 4 г.л.св.) за упражнената спрямо Ц. престъпна принуда да напусне тя работата си на ръководител на силистренската териториална дирекция в ръководената пък от М. Национална агенция по приходите.

И касационният протест, и касационната жалба са за отмяна на новата въззивна оправдателна присъда и за ново разглеждане на делото в САС, което да доведе до осъждането на М.М.; това се смята за възможно чрез потвърждаване на осъждането ѝ от СГС, а в обширните доводи се сочи защо са налице касационни основания да бъде отменено оправдаването на подсъдимата.

В съдебното заседание на ВКС е поддържан присъствено само протестът, а чрез своите защитници подсъдимата е за отхвърлянето и на него, и на жалбата от страна на пострадалата.

ВКС намери протеста и жалбата за основателни, макар и не по всички съображения, изложени в тях или в тяхна подкрепа.

И втората оправдателна присъда, която САС издал, е неприемлива за ВКС - второто въззивно разглеждане на делото го е отдалечило още повече от правилното му решаване.

Ако предишният състав на ВКС е видял главната слабост на първото оправдаване на подсъдимата М. в ограничената фактическа основа, върху която е било стъпило то, новата оправдателна присъда се явява неправилна най-вече заради отказа на САС да стъпи върху фактите, безспорни за всички досегашни съдебни състави.

Нито за първоинстанционния СГС, нито за съставите досега на САС и ВКС – III н.о. е имало каквото и да е съмнение, че М.М. е заплашвала М.Ц. словесно (пряко или по телефона, лично или чрез друга своя подчинена – св. М.Д.) че ако не напусне поста си в С. (с или без алтернативата за преместване на друга длъжност в дирекцията във В.), Ц. ще бъде уволнена дисциплинарно. На тази фактическа основа предходният състав на ВКС е дал указанията си, че упражняването на престъпна принуда е резултатно престъпление и трябва да бъде установено със сигурност, че то и в случая да е довело до напускането на Ц.. ВКС – III н.о. е изразил също така съмнението си в наличието на причинна връзка между поведението на подсъдимата и поведението на пострадалата, не само защото напускането е станало близо година, след като заплахата е била отправена за първи път на 15.ІІ.2007 г., но и защото в този период от време са настъпили още редица други факти, чието значение за доказването на интересуващата делото причинна връзка не е било обсъждано от САС -

оплакването на Ц. до Върховната касационна прокуратура, извикването ѝ на 26.III.2007 г. за среща с М. с цел да бъде прекратено нейното трудово правоотношение, връчването на 26.IX.2007 г. на съответно писмо като част от дисциплинарно производство срещу нея по Кодекса на труда и други подобни. (ВКС-III н.о. неслучайно е указал също така необходимостта да бъде обсъдена възможната отговорност на подсъдимата за опит по чл.143 НК. За такава отговорност има винаги място в случай, че действителният мотив на Ц. да напусне е бил не страхът от – заплахата с – професионално компрометиране, а нейната нетърпимост „към поръчките, които се поемат от ръководството на Н. за мачкането на директор, доказал своя професионализъм”, както и самата тя се е изразила в края на своето писмено предизвестие от 30.I.2008 г. за прекратяването на трудовия ѝ договор в с. териториална дирекция. Ако въпреки че е била принудена да напусне от страх, а е напуснала по други мотиви, упражнената принуда е съставомерна само като опит по смисъла на чл.18 НК.)

При новото разглеждане на делото, последвало отмяната от ВКС - III н.о. на първата въззивна оправдателна присъда, САС е изпълнил отправените му указания във връзка с всяко едно от обстоятелствата, които предишният въззивен състав е пропуснал да обсъди. Приетите от САС в указаната му насока нови фактически положения са спорни като изводи, но тяхната нееднозначност е обективно обусловена от това, че новообсъдените факти са по своята природа косвени доказателства и позволяват различна интерпретация. Така например от гледната точка на защитата на подсъдимата М., обръщането на Ц. за помощ при възникналия между двете конфликт първо и пряко към прокурор от ВКП и към ресорния зам.-министър на финансите е проява на нелоялност. Тази интерпретация е възприел и САС, но тя е напълно равностойна на интерпретацията на обвинението, което е видяло в поведението на свидетелката проява на доблест от изпаднал в затруднение човек. И това е един от малкото ясни примери за възможната нееднозначност на новообсъдените при новото разглеждане на делото факти. Далеч повече са примерите, при които е много трудно да се каже категорично коя от двете – М. или Ц., е действала принципно, и коя от тях е била повлияна от политически (партийни) мотиви, за каквито по делото се говори открито.

При нееднозначност в косвените доказателства с такъв неин произход, е неясно защо САС не е отчел безспорността на приетото от всички съдебни инстанции преди него, словесно заплашване на Ц. от М.. Приетото в съдебните актове за упражнената принуда не е било, разбира се, задължително за САС, но най-малкото е трябвало да бъде отхвърлено убедително. Тъкмо това не констатира ВКС в сегашния си състав. Особено смущаващи са преценките на достоверността на някои от

свидетелите - например окачествяването на показанията на М.Д. „като обективни поради липса на заинтересованост, предубеденост или обвързаност с някоя от страните” (мотиви, с.16); невъзможно е свидетелката да не е между най-доверените подчинени на М.М. щом е заемала в НАП длъжността „управление на човешките ресурси”, а е показателно, също че е била единствената, допусната да присъства на инкриминирания разговор на 15.II.2007 г. Що се отнася до самата М.Ц.,

отрицателните преценки за достоверността на нейните показания като „двусмислени”, „непоследователни”, „нелогични”, „колебливи” и др.подобни, които САС е използвал на с.15-19 от мотивите, са преценки или въвн от общия им смисъл за определени обстоятелства, или въвн от връзката им за тези обстоятелства с всички други доказателства. Така например при хронологическото проследяване на казаното от Ц. по време на досъдебното производство е направен изводът, че първият й разпит от 18.II.2009 г. не съдържа нищо за заплахата с дисциплинарно уволнение. Цитиран е л.13 от т.3, но такава заплаха е отразена на следващия лист, макар и като отправена по телефона месец по-късно след 15.II.2007 г. Според САС свидетелката споменала за първи път заплахата на 15.II.2007 г. едва при разпита пред съдия на 17.IV.2009 г., но отговорът й на л.11 от т.6 бил на „дирижиран” въпрос, зададен от следователката „по недопустим начин”. От протокола за този разпит е пропуснат пък л.9, където Ц. е казала същото без изобщо да й е бил задаван въпрос относно заплашването. Нещо повече – за заплахата с уволнение, отправена на 15.II.2007 г, е станало дума и при по-ранния разпит от 2.IV.2009 г. (т.3, л.24), но той също е убягнал от вниманието на САС.

Посоченото е красноречиво защо ВКС няма как да сподели придаденото толкова съществено значение на подобни съпоставки, и то при положение, че обвинението е съвсем не за еднократно заплашване, а изобличаването в набедяване на свидетелката е трябвало да преодолее и нейните писмени изявления, като например много по-близката до 15.II.2007 г. жалба до прокурора К.С.. Още по-малко може да бъде споделено показанията на Ц. да бъдат обсъждани в контекста на казаното от свидетелите като споменатата вече М.Д., а да бъдат пропускани свидетели като Д.Л. и Н.К.. На тази основа е възможно и заключението на ВКС за опороченото в крайна сметка вътрешно убеждение при постановяване на проверяваната присъда. Нарушени са били изискванията за обективност, всестранност и пълнота (чл.14, ал.1 НПК), които гарантират принципа за вземане на решенията по вътрешно убеждение, а тъй като самият принцип е гаранция за процесуалните права на страните., ограничаването им по смисъла на чл.348, ал.3, т.1 НПК относно представителите на обвинението по-конкретно, се явява обективно неизбежно. Неизбежно в случая се явява и новото разглеждане на делото

(арг. от чл.354, ал. 3, т. 2 НПК), и то при условията на чл. 354, ал. 5 НПК.
Ето защо ВКС – I н.о.

Р Е Ш И :

Отменя новата въззивна присъда от 18 март 2014 г. по внохд 484/2013 г. на Софийския апелативен съд и **ВРЪЩА** делото за окончателното му решаване по същество на въззивната инстанция от стадия на съдебното заседание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: